



**Paolo
Cognetti**



**Vlčie
šťastie**

ODEON

Paolo Cognetti

Vlčie šťastie

Paolo Cognetti



Vlčie šťastie

Preložil František Hruška

ODEON

Paolo Cognetti
LA FELICITÁ DEL LUPO

Copyright © 2021 Giulio Einaudi editore
This edition published in agreement with the Proprietor
through MalaTesta Literary Agency, Milan
Translation © 2022 by František Hruška
Jacket design © 2022 by Nikola Janíčková
Slovak edition © 2022 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8357-2

Na svojich cestách som sa nakoniec presvedčil, že túžby a želania ľudí sú súčasťou zeme tak ako vietor, samotárske zvieratá, žiarivé skalnaté pláne a tundry. Utvrdil som sa aj v tom, že zem existuje úplne oddelená od toho všetkého.

BARRY LOPEZ: *Arktické sny*

1

MALÁ REŠTAURÁCIA

Fausto mal štyridsať rokov, keď sa uchýlil do Fontana Fredda, hľadal si miesto, aby začal znovu. Poznal tie hory od detstva a jeho pocit nešťastia, keď žil od nich ďaleko, bol jednou z príčin alebo možno *tou* príčinou problémov so ženou, ktorá sa skoro stala jeho manželkou. Po odluke si tam hore prenajal ubytovanie a september, október a november strávil ložením po chodníkoch, zbieral drevo v lese a večeral pri kachliach, užívajúc si soľ slobody a prežívajúc trpkosť samoty. Občas písal, alebo sa o to aspoň pokúšal. V jeseni videl, ako stáda opúšťajú horské pastviny, ako žltne smrekovcové ihličie, až kým s prvým snehom neskončili aj našetrené peniaze, hoci svoje potreby obmedzoval na to najnevyhnutnejšie. Zima mu predložila účet za ťažký rok. Mal v Miláne niekoho, koho by mohol požiadať o prácu, ale to by znamenalo, že musí zísť dolu, nalepiť sa na telefón, vyriešiť

so svojou bývalou nedotiahnuté veci, nechcelo sa mu do toho. Až raz večer, keď sa už skoro zmieril s tým, že to urobí, sa so svojím problémom zdôveril pri pohári vína na jedinom mieste vo Fontana Fredda, kde sa ľudia mohli stretávať.

Babette za pultom ho dokonale chápala. Aj ona prišla z mesta, ale nevedno kedy a akými cestami, no zachovala si z neho prízvuk a istú eleganciu. V istej chvíli prevzala reštauráciu na mieste, kde medzi sezónami nebola iná klientela, len murári a chovatelia dobytky, a pokrstila ju *Babettin obed*. Odvtedy ju všetci volali tak, nik si nepamätal, ako sa volala predtým. Fausto sa s ňou spriatelil, lebo čítal Karen Blixenovú a vytušil skrytý význam – Babette z jej románu bola parížskou revolucionárkou, ktorá po potlačení Parížskej komúny skončila ako kuchárka pre vagabundov v jednej nórskej dedinke. Tá ďalšia Babette neservírovala korytnačiu polievku, ale starala sa o siroty a hľadala praktické riešenia existenčných problémov. Keď si vypočula tie jeho, opýtala sa: A variť vieš?

A tak bol na Vianoce ešte tam a v kuchynských pachoch narábala s hrncami a panvicami. Vo Fontana Fredda bola aj lyžiarska trať, každé leto sa hovorilo, že ju zavrú, a každú zimu ju predsa len znovu otvorili. S plagátom dolu na križovatke a troškou umelého snehu, ktorý nafúkali na pastviny, priťahovali rodin-

ky lyžiarov a na tri mesiace v roku sa horali menili na strojníkov pri sedačkovej lanovke, na operátorov zasnežovania, šoférov na ratraku a záchranárov, v kolektívnom prezliekaní, na ktorom sa teraz zúčastňoval aj on. Ďalšia kuchárka už bola veteránka a za pár dní ho naučila, ako zbaviť kilá klobás tuku, zastaviť varenie cestovín studenou vodou, pridávať olej do fritézy a že miešať polentu celé hodiny je zbytočná námaha, stačí ju nechať na slabom ohni a uvarí sa sama.

Fausto sa cítil v kuchyni dobre, ale jeho pozornosť začalo priťahovať niečo iné. Mal okienko, cez ktoré podával jedlá do sály a pozoroval Silviu, novú čašníčku, ako preberá objednávky o obsluhuje pri stoloch. Ktovie, kde ju Babette objavila. Neočakával by si, že taký typ dievčaťa objavíš medzi horalmi – mladá, veselá, s výrazom svetáčky, keď ju človek videl, ako roznáša polentu a klobásy, tiež vyzerala na príznak tých čias, ako kvitnutie mimo sezóny alebo vlci, o ktorých sa hovorilo, že sa znovu objavili v lesoch. Medzi Vianocami a Tromi kráľmi pracovali bez prestania dvanásť hodín denne sedem dní v týždni a dvorili si tak, že ona mu pripínala lístky na korkovú tabuľu a on zazvonil, keď boli jedlá pripravené. Doberali sa navzájom – cestoviny s maslom podľa *šéfkuchára*, povedala ona. *Cestoviny s maslom* nie sú na jedálnom lístku, odpovedal on. Jedlá a lyžiari odchádzali a prichádzali

tak rýchlo, že Fausto bol ešte tam a vyškraboval hrnce, keď si všimol, že vonku je už tma. Vtedy sa na chvíľu zastavil, v mysli sa mu vrátili hory, rozmýšľal, či tam hore fúkal vietor, či snežilo a aké bolo tam hore na širokých slnečných pláňach svetlo, či sa jazerá podobali na ľadové platne alebo na hebké zasnežené kotliny. V tisícosemsto metroch bol čudný začiatok zimy, keď pršalo a snežilo, ráno dážď rozpúšťal snehový poprašok z noci.

Potom raz večer, po sviatkoch, podlahy boli mokré, taniere osušené a poukladané na sebe, si odopol kuchársku zásteru a zašiel vedľa na pohárik. Bar o takom čase vstupoval do pokojnej samosprávy. Babette pustila nejakú hudbu, na pulte nechala fľašu grappy a ratrakisti chodili na chvíľu do spoločnosti, medzi jazdami po svahu, kde vyrovnávali jamy a hrbole po lyžiaroch, sneh, ktorý sa zhrnul dolu, vyvážali vyššie, drvili ho, kde bol zmrznutý, aby bol znovu sypký, celé hodiny v tme hore-dolu na svojich pásových strojoch. Silvia mala izbičku nad kuchyňou: okolo jedenástej ju Fausto z baru videl, ako schádza s uterákom na hlavu, prisúva si stoličku ku kachliam do tepla a púšťa sa do čítania hrubej knihy. Napadla mu myšlienka, že práve vyšla spod sprchy.

Medzitým počúval reči jedného vodiča ratraku, ktorého volali Santorso, ako svätca a pálenicu. San-

torso mu rozprával o poľovačke na hlucháne a o snehu. O snehu, ktorý ten rok meškal, o snehu, takom vzácnom pri ochrane brlohov pred mrazom, o problémoch, ktoré spôsobovala jarabiciam a tetrovom zima bez snehu, a Faustovi sa páčilo, že sa naučí niečo, čo nevedel, ale ani na chvíľku nespustil oči zo svojej čišníčky. V istej chvíli si Silvia zložila uterák z hlavy a začala si prečesávať vlasy prstami bližšie pri kachliach. Boli to čierne, dlhé a hladké vlasy, aké mávajú Ázijčanky, a to jej česanie pôsobilo veľmi intímne. Kým si nevšimla, že ju pozoruje, vtedy zdvihla oči od knihy a s prstami vo vlasoch sa naňho usmiala. Fausta páli-la grappa v hrdle ako chlapca, keď si prvý raz vypije. Krátko nato sa vodiči ratrakov vrátili do práce, Babette sa s tými dvoma rozlúčila, pripomenula im, aby ráno zavčasu vložili briošky do rúry, vzala vrecia s odpadkami a pobrala sa domov. Bola rada, že tam necháva kľúče, fľaše s pijatikou, hudbu a jej reštaurácia podporuje priateľstvá, aj keď tam nie je, taká malá Parížska komúna uprostred nórskeho ľadovca.

2

MILENCI

V ten večer si ho odviedla hore ona, keby rozhodoval on, odmäk by bol prišiel skôr. V Silviinej izbičke jediné teplo pochádzalo zdola z kuchyne, a tak obrad vyzliekania prebehol dosť narýchlo, ale ľahnúť si do postele nahý, vedľa dievčaťa, ktoré je tiež nahé a rozochvené, bolo pre Fausta niečo dojímavé a nádherné. Desať rokov bol s tou istou ženou a šesť mesiacov v otupnej spoločnosti seba samého. Bolo to ako dostať konečne návštevu a skúmať to telo: zistil, že dolu bolo to telo silné, pevné, so statnými stehnami, hladkou a napnutou pokožkou; hore bolo kostnaté, neveľké prsia, samé rebrá, kľúčne kosti, lakte, potom líčne kosti a zuby, s ktorými sa trochu zrážal, keď bol Silviin sex o niečo divokejší. Už si nepamätal trpezlivosť, ktorá slúži na to, aby sme chápali požiadavky inej osoby a sprostredkovali jej tie svoje. Ako náhradu mal ruky plné popálenín, rezných rán, škvŕn od

čistiacich prostriedkov, stôp po tom prekliatom krája-
či a nakoniec nachádzal istú súvislosť, keď ju takými
rukami hladil.

Príjemne voniaš, povedal. Cítiť z teba piecku.

Z teba cítiť grappu.

Vadí ti to?

Nie, páči sa mi. Grappu a živicu. Čo je to?

Sú to borovicové šišky, čo dávame do grappy.

Dávate do grappy šišky?

Áno, z limby. Zbierajú sa v júli.

Takže z teba cítiť júl.

Fausta ten nápad potešil, bol to jeho obľúbený me-
siac. Husté tienisté lesy, vôňa sena na poliach, zurčia-
ce potoky a tam hore, nad skalnými poľami, posledný
sneh: dal jej júlový bozk na tú peknú vyčnievajúcu
kľúčnu kosť.

Páčia sa mi tvoje kosti.

Som rada. Už ich nosím so sebou dvadsaťsedem
rokov.

Dvadsaťsedem? Precestovali toho dosť.

Trochu sme sa hýbali, to áno.

Tak prezrad': kde boli tvoje kosti, povedzme, keď
mali devätnásť rokov.

V devätnástich som bola v Bologni, študovala som
umenie.

Si umelkyňa?

Nie. Aspoň to som pochopila. Myslím to, že nie som umelkyňa. Bola som lepšia v zabávaní sa.

To k Bologni patrí. Si hladná?

Trochu.

Idem niečo zobrať?

Áno, ale len keď sa poponáhľaš, už mi je zima.

Letím.

Fausto zišiel do kuchyne, pozrel sa do chladničiek, prešiel okolo okienka vzadu a videl, že delá rozprašujú sneh na zjazdovku. Každé delo malo maják, ktorý ho osvecoval a svah nad Fontana Fredda bol celý posiaty týmito ohňostrojmi, prúdmi vody premenenými na hmlu, ktorá pri styku so vzduchom zamrzala. Myslel na Santorsa, ktorý v tme noci rozhrňal kopy umelého snehu. Vrátil sa do izby s chlebom, syrom a olivovou nátierkou, šuchol sa pod prikrývku a Silvia sa k nemu hneď pritúlila, nohy mala celkom studené.

On povedal: Skúsajme ďalej. Silvia ako dvadsaťdvaročná.

Keď som mala dvadsaťdva, pracovala som v kníhkupectve.

V Bologni?

Nie, v Trente. Mám tam priateľku, Lilli. Po Bologni sa vrátila domov, aby si otvorila niečo svoje, mne sa knihy vždy páčili a s univerzitou som to už uzavrela. Keď ma pozvala, dvakrát som nerozmýšľala.

Takže si bola kníhkupkyňa.

Áno, kým to vydržalo. Ale boli to pekné časy, vieš?
Tam som objavila hory. Brentské Dolomity.

Fausto odkrojil krajec chleba, natrel naň olivovú nátierku a pridal trochu syra toma. Pýtal sa, aké to asi bolo, *objaviť* hory. Priblížil krajec k jej perám, ale v polovici cesty zastal.

Tak mi povedz, čo robíš tu pod Monte Rosa?

Hľadám horskú chatu.

Aj ty?

Rada by som pracovala v chate na ľadovci. Myslím v lete. Ty o nejakej vieš?

Áno, o nejakej viem.

Môžem dostať z toho syra?

Fausto jej podal krajec so syrom, Silvia otvorila ústa a zahryzla sa doň. On dýchal v jej vlasoch.

Chata na ľadovci, povedal.

Podľa teba ju nájdem?

Prečo nie. Môžeme skúsiť.

Prestaneš ma oňuchávať?

Voniaš januárom.

Silvia sa zasmiala. A čím vonia január?

Čím voňal január? Dymom z kachlí. Suchými zmrznutými lúkami, čakajúcimi na sneh. Nahým telom dievčaťa po dlhej samote. Voňal zázrakom.

3 POLIŠ

Santorsovi sa nepáčili len večery, keď pil, ale aj rána po tom, čo si vypil. Nie príliš, aby sa cítil zle, ale dosť na to, aby cítil následky pijatiky, aj keď sa zobudil. Vstával zavčasu, chodil sa von prejsť a pri tých pochôdzkach boli jeho zmysly na jednej strane otupené a na druhej bystrejšie, akoby v celkovej nepriehľadnosti sveta vystupovali niektoré detaily živšie. Prvým bola voda z prameňa: pred domom si umyl tvár a dal si pár glgov ľadovej vody. Fontana Fredda mala veľa prameňov, voľakedy slúžili ako napájadlá pre dobytok, voda z nich prýštila s rovnakou teplotou v zime i v lete a tajomnými podzemnými cestami sa dostávala z ľadovcov až sem. Voda i dedina vychádzali na svetlo sveta na rozľahlej plošine, ktorá sa smerom do údolia končila strmým päťstometrovým lesnatým zrázom, zatiaľ čo nahor sa tiahli mierne zvlnené letné pastviny. Teraz boli horské pastviská tiché a opustené, hnojis-

ká prázdne, napájadlá na lúkach obrátené hore dnom. Pod monotónnou sivou oblohou Santorso videl, že na miestach v tieni zostal závoj snehu a na tom závoji noční pútnici zanechali po sebe odtlačky. Medzi jedľami sa potuloval králik, okolo zavretých stajní zase líška. Stopy po kopytách jeleňov sa tiahli až k asfaltovej ceste, kam ich pritiahla rozsýpaná soľ proti ľadu. Po vlkoch ani slychu. Na jeseň ich zahliadli o dve doliny ďalej, bolo teda isté, že sa objavia, a možno tu už boli, len si dávali pozor, sledovali situáciu. Kde sa sneh strácal, prerušovali sa aj príbehy, ako veci, ktoré vedel len spolovice. Jeho otec mal jednu zásadu, ktorú sa snažil vždy dodržiavať – nikdy sa nevracať z lesa s prázdnyimi rukami – v to ráno nazbieral bobule z borievky a naplnil si nimi vrecká na poľovníckej veste.

Bola streda, na zjazdovkách bude len málo lyžiarov. Zastavil sa v reštaurácii, ale Babette ešte neprišla. Bol tam len kuchár, ktorý v tichosti pracoval v kuchyni, alebo to bol kuchár, ktorý vlastne ani nebol kuchár.

Kávu? pýtal sa.

Ty si Fausto, povedal Santorso. Vlastne nie, ty si Faus.

Faus?

Falošný kuchár.

Kuchár sa spokojne zasmial. Naplnil filter kávou, zatiahol páčku a povedal: Pripadá mi to dokonalé.

Povedal by som, že sneží, Faus.

Bolo načase.

Babette vošla s vrecom chleba a s novinami. Noviny nechala v bare a chlieb odniesla do kuchyne. Po nej vošiel dnu starý chovateľ dobytky, ktorý býval v domoch pod nimi. Bola to príjemná hodina, medzi ôsmou a deviatou, keď lyžiari ešte neprišli a u Babette sa zastavovali starci z Fontana Fredda, hovorilo sa o sene a o mlieku, o zásobách dreva, o snehu, aký býval voľakedy, keď siahal až po balkóny. Fausto urobil kávu aj pre seba a za pultom ho nahradila Babette. Santorso na ňu pozrel a nadvihol bradu ako náznak otázky. Ona si povzdychla, vzala fľašu koňaku a naliala trochu do šálky.

Tak čo, prišli už vlci? spýtal sa chovateľ.

Len nech prídu, povedal Santorso. Všetkých tu prijmem.

Ja ťa varujem, dotknú sa mi zvieratá a idem von s puškou.

Výborne.

Ty si myslíš, že žartujem.

Ale nie, verím ti.

A čo potom urobíš, zatkneš ma?

Ja? Ja som mimo služby, už nezatýkam nikoho.

Zišlo aj dievča, nová čašníčka. Vybrala spod pultu zásterku a uviazala si ju okolo pása. Nabrala si pohár

vody z vodovodu, vypila ho na dúšok a napustila si ďalší. Poriadne si vysmädla, pomyslel si Santorso.

Fausto povedal: V akom zmysle mimo služby?

Predtým som bol lesník.

Lesník? A ty nie si poľovník?

Ale veď jedna vec nevylučuje druhú.

Zaujímavé.

Dievča zaplnilo podnos pohármi a šlo prestierať. Keď šlo okolo, dotklo sa rukou Fausta a Santorso by bol býval radšej, keby si to nebol všimol. Záležitosti ľudí sa mu nepáčili. Radšej mal záležitosti vlkov, líšok a hlucháňov.

Idem postaviť na polentu, povedal Fausto.

Celkom dobre si tu zapadol.

Keď to hovoríš.

Au revoir.

Santorso dopil kávu, na pulte nechal peniaze, pozdravil Babette, ktorá sa už venovala iným veciam. Starému chovateľovi sa neunúval ani zamávať. Vonku sa nadýchol a pomyslel si: tu v noci niekto kefoval. A potom: to je vôňa, keď napadne sneh. S chuťou kávy a koňaku si zapálil cigaretu a začal rozmýšľať, čo si počať s dopoludním.